

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

4-'94

In gesprek met..... Marijn Heijmans

Het is Marijn Heijmans uit de Nieuwstraat niet aan te zien, maar hij is inmiddels 85 jaar. Nog dagelijks stapt hij op de fiets om naar de ouderensociëteit te gaan, om zijn kinderen te bezoeken of om een berichtje bij de plaatselijke correspondent van de krant in de bus te gooien. Hij heeft het nog naar zijn zin, ondanks een leven van hard en veel werken. Met hem spraken we over "de goeie, ouwe tijd".

Marijn werd als oudste van tien kinderen geboren aan, wat nu de Wouwbaan heet, net op Roosendaals grondgebied. Dat was een stuk van "t Landje van Nassau", kerkelijk hoorde dit stuk onder Wouw, vandaar dat Marijn ook gedoopt werd in de Lambertuskerk.

"Wij woonden van Wouw uit gezien aan de rechterkant van de weg. Aan de ene kant stonden vijf huizen en aan de andere kant drie. Die zijn later afgebroken. Aan de rechterkant staat nu nog één huis, daar was vroeger het café van Jac. van Eekelen in gevestigd. Aan de overkant bouwde later de familie Van Steenpaal.

Ik weet eigenlijk niets uit die tijd, want korte tijd later verhuisden we naar de Plantagebaan tussen Wouw en Wouwse Plantage. Die heette toen nog Oostelaarsestraat en daar bracht ik mijn jeugd door. Waar nu het stukje doodlopende weg net over het viaduct ligt, woonden we. De rijksweg lag er toen nog niet en de weg bestond uit kinderkoppen met een slecht fietspad er langs."

Een foto gemaakt op 22 juli 1935 van Arjaan Heijmans en Sjo de Mooij, de vader en moeder van Marijn Heijmans. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

De vader van Marijn Heijmans was landarbeider en maakte lange dagen. In de zomer van 's morgens half zes tot 's avonds half zeven en in de winter van acht tot vijf. Hij verdiende daarmee f 1,75 per dag, maar in de winter, als er korter werd gewerkt, ging daar een kwartje per dag af. Toch had Arjaan Heijmans, want zo heette de vader van Marijn, geen echt slecht werk. Hij was rijknecht en dat hield in dat hij vooral de zorg over de paarden had. Maar naar gelang de tijd van het jaar, moest hij ook ander, zwaarder werk verrichten.

School

Van die eerste jaren van zijn leven en de Eerste Wereldoorlog weet Marijn weinig. In 1915 moest hij voor het eerst naar school. Net een half jaar tevoren was de nieuwe jongensschool in de Doelen gereed gekomen. Daarvoor moesten de jongens naar de openbare school in de Bergsestraat.

"Ik moest elke dag te voet op mijn klompen naar school. Dat was een half uurtje lopen, maar omdat er onderweg veel te zien en te spelen viel, duurde dat vaak wat langer.

Ik kwam in de eerste klas bij juffrouw Coremans van Pindorp. Dat was een goeie juffrouw. Later kwam ik bij meester Nuijten. Daar heb ik zeker drie of vier jaar bij gezeten. Hij ging steeds met ons mee naar een hogere klas. Hij was wel streng, maar dat was soms wel eens nodig. Meester Baeten was de bovenmeester. Hij was ook streng en kon met zijn ogen dwingen. Hij was niet flauw, maar dat was hij ook niet met zijn eigen kinderen."

Op school kreeg Marijn de gewone vakken als rekenen, lezen, taal, geschiedenis, aardrijkskunde en natuurlijk schrijven. Daarvoor zat in de bank een inktpotje en hij kreeg daarbij een kroontjespen. Regel voor

Op 12 januari 1959 waren de vader en moeder (Arjaan heijmans en Sjo de Mooij) van Marijn Heijmans 50 jaar getrouwd. Hier zitten ze voor het altaar waar kapelaan Stevens hen toespreekt. Let op deze foto ook op de preekstoel die inmiddels uit de kerk verdwenen is. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

regel moest er met lange halen geschreven worden en vervolgens kwam de juffrouw of de meester steeds kijken. Het duurde altijd een hele tijd voor een blad vol was.

Voor het oefenwerk kreeg Marijn een lei met griffel en sponsje van de school. Van thuis hoefde hij nooit iets mee te brengen. De Lambertus-school was in die tijd nog splinternieuw. Je kwam de school binnen door een dubbele openslaande deur. Daarachter zat een kleine hal. Je liep dan tegen een muur met een deur waarmee je naar het kolenhok kon en naar de ladder die naar de zolder leidde.

"Boven de deur stond met grote letters: 'De Vreze des Heeren is het begin der Wijsheid'", herinnert Marijn zich als de dag van gisteren, "Later werd er een H. Hartbeeld op een sokkel weggezet. De tekst werd toen veranderd en er kwam te staan: "Laat de kleintjes tot mij komen. Ik zal hen de Vreze des Heeren leren".

De klassen werden minstens twee keer per week bezocht door een kapelaan of de pastoor. Pastoor Bleijenberg kwam in die tijd altijd om de catechismus te overhoren. Je had daar drie soorten van: de kleine, de middelste en de grote catechismus. De vragen met de antwoorden moest je gewoon van buiten leren."

Spelen

Naast leren was er zowel op school als thuis voldoende tijd om te spelen, zeker toen Marijn nog jong was. In die tijd kwam het vooral op vindingrijkheid en creativiteit aan als het om spelletjes ging.

"We hielden ons bezig met repen met een oud fietswiel of een stuk ijzer dat we rond gebogen hadden, maar er werd ook al gevoetbald, maar dan zonder al die regels van tegenwoordig."

Marijn Heijmans als tweejarige peuter. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

Landhakkertje vond ik ook heel leuk en zandhappertje. Dan moest je met een mes vanaf je vingers, je pink, je kin, je kruin en noem maar op, op de grond gooien. Het mes moest dan met de punt blijven staan en er moesten minstens twee vingers onder kunnen. Lukte dat niet, dan werd een stokje met de platte kant van het mes de grond in geslagen en je moest dat er met je mond uittrekken. Dan kwam er ook wel eens wat zand naar binnen, daarom heette het spel ook 'zandhappertje'."

Andere spelen waren knikkeren met uit klei gebakken knikkers met een glazuurlaag in allerlei kleuren. Daarvoor werd met de hak van de schoen of de achterkant van de klomp een rond kuiltje gemaakt.

En dan was er natuurlijk het tolleren. Bij Arjaan Siebens kon je voor 5 cent het bovenstuk van een tol kopen. Dan ging het naar Frans de Bok waar je voor 3 cent een ijzeren pin kocht. Daarvan maakte Marijn en zoveel andere kinderen in die tijd zelf een tol. Als je de tol opvulde met paardestront dan bromde die veel mooier. En dat werd natuurlijk ook gedaan ! Om de tol werd een touw gewonden en dan gooide je de tol zo op straat dat hij draaide.

Een andere manier was het 'geseltoppen'. Zo'n tol werd tussen de straatstenen gezet. Een touwtje dat aan een stok zal werd er omheen gedraaid en als je dan op de juiste manier trok, draaide de tol. Door met het touwtje tegen de tol te slaan kon je die draaiend houden. En vooral jongens deden aan 'haktoppen'. Dan probeerde je door de tol op de juiste manier weg te gooien de tol van je 'tegenstander' in twee stukken te gooien. Je had daarvoor wel een stevige ijzeren pin in je tol nodig en je moest precies kunnen mikken. Als je dat goed kon, scheurde de tol van de ander in twee stukken en vaak was het dan huilen geblazen.

Trouwfoto van Marijn Heijmans en Kee de Bakker. Het echtpaar trouwde op 28 september " 33 in Wouw en op 30 september 1983 werd het gouden huwelijksfeest gevierd. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

Dorp

"Het dorp Wouw was in die tijd nog maar klein. Je had de Markt, de Bergsestraat, de Roosendaalsestraat en de Nieuwstraat. In de Doeldreef stonden huisjes tot de plaats waar de school staat en in de Kloosterstraat ging de bebouwing niet verder dan het klooster. En alleen voorin de Plantagebaan stonden wat huizen.

In de Nieuwstraat lag een grote vijver. Die liep van het huis van Couwenberg tot aan de plaats waar nu de Schoolstraat ligt. De Nieuwstraat kwam op de Markt uit, maar die liep dan verder tot hotel De Kroon (nu de Chinees RH). Er stonden twee huisje op de plaats waar nu de stenen paaltjes staan en er lag een drenk.

Als ik naar school ging, liep ik altijd door de Bergsestraat en achter het gemeentehuis (nu 'Mijn Keuken' RH) en zo naar school. Je kon ook om de kerk heen lopen. Waar nu het Torenplein ligt, stond het café van Kees Timmermans."

Thuis Moest Marijn al vroeg zijn vader en moeder meehelpen, zeker naarmate er meer kinderen kwamen. Hij moest mee om aren te rapen na de oogst. Maar eigenlijk kreeg Marijn ook veel vrije tijd.

Werken

Toen hij 12 jaar was moest hij van school en mee gaan werken. Hij ging de eerste jaren met zijn vader mee. Vanaf zijn veertiende kreeg hij zijn eerste baas, dat was Aart Doggen in de Akkerstraat. Marijn werd daar het jongste knechtje, de koeiwachter. Om half zes 's morgens moest hij present zijn en om half zeven 's avonds kon hij weer naar huis. Dat leverde hem per dag f 1,- op. En omdat hij niet ver van huis was, kon hij elke avond naar huis.

"Ik moest wel zes dagen werken, want 40 uur in de week en een vijfdaagse werkweek, daar had toen nog niemand van gehoord. 's Zondags moest je 's ochtends eerst naar de Mis en in de vasten en de advent 's middags naar het Lof.

Ook vader en moeder maakten van die lange dagen. Moeder ging altijd mee naar het veld om te helpen. De kinderen gingen dan naar school en de kleintjes moesten mee naar het veld. Moeder moest net zo hard werken als vader. Ze maakte zelf thuis veel kleren, want op die manier kostte het niet zoveel."

Martel

Toen Marijn een jaar of twintig was, verhuisde het gezin naar het dorp Wouw. Ze gingen in het huis achter de boerderij van Christ van Oers wonen. Daar was vroeger een pad. Je kon over het erf van Van Oers, maar ook langs een paadje dat in de Roosendaalsestraat uitkwam. Een meter of honderd achter de boerderij stonden twee huisjes. In het ene woonde de familie Hendricus Boden en het ander, net om de bocht, werd gekocht door de familie Heijmans. In vergelijking met de woning aan de Plantagebaan was het een flink huis.

Via het pad kon je ook naar de Kroonse Gang en die kwam weer uit op de Markt op de plaats waar nu de smeedijzeren poort naast de Chinees hangt.

In de Kroonse Gang woonde de familie Siebelink in een boerderij. In dat huis woont nu Jan Walraven. De voordeur zit nu aan de Omgang, maar daar zat vroeger de achterdeur. De woning staat dus nu eigenlijk met de achterkant naar de straat. In de tijd toen het gezin Heijmans naar de Martel verhuisde, zat de voordeur nog aan de andere kant en die kwam uit op de Kroonse gang. Marijn heeft heel wat keren de wandeling langs de Kroonse Gang naar de Markt gemaakt, want bij de familie Siebelink werkte Kee de Bakker als dienstbode. En Marijn had daar een oogje op!

Marijn Heijmans rond 1949. Hij was toen een jaar of veertig (Foto collectie M. heijmans - Wouw)

Steenfabriek

"In die tijd werkte ik op de steenfabriek in Wouwse Plantage. Ik moest de gevormde stenen met een wagentje naar het droogplein rijden. Dat was niet echt zwaar werk. We moesten de wagentjes wel zelf duwen of trekken. Dat was vooral werk voor de zomer. In de winter moesten we in de bossen van meneer werken. We moesten daar het hout uithakken dat geschikt was voor weipalen, voor boonstaken, mustaard en timmerhout. Dat werd langs de dreven gelegd en dan was het koopdag. Van overal vandaan kwamen de kopers en onder leiding van een notaris met een afroeper werden dan de stapels hout verkocht.

Op de fabriek verdiende ik f 3,50 per dag, dat was al heel wat meer dan bij de boer. Als we in het bos gingen werken, leverde dat slechts f 1,75 per dag op.

Na een paar jaar kwam de fabriek stil te liggen omdat er veel te veel stenen in voorraad waren. Het was toen crisistijd en er werd niet veel verkocht."

Na die tijd verdiende Marijn de kost als landarbeider bij de boeren en in de winter trok hij naar de suikerfabriek. Daar werkte hij in de campagne. Hij stond er aan de turbines waar de suiker gedraaid werd. Twaalf jaar, tot 1947, ging hij dagelijks op zijn fiets naar Roosendaal.

In die tijd had Marijn ook een bijbaantje. Hij werkte 's zondagsochtends bij Kees Trouw. Die had een café op de hoek van de Oostelaarsestraat en de Bergsestraat, op de plaats waar nu het café van Jac. Potters staat. Daar moest hij om half zeven 's morgens aanwezig zijn. Dan kwamen de boeren van de kant van de Plantage, Oostelaar, de Wouwse Hil en Haiink met hun paarden en gerij. Marijn had als taak om de paarden uit te spannen en in de stal achter het café te zetten.

De boeren en hun vrouwen gingen naar de kerk en na afloop van de mis dronken ze samen een borreltje. De vrouwen hadden een vast

Kees de Bakker rond 1949. Zij was toen 37 jaar en zo'n 16 jaar getrouwd met Marijn Heijmans.
(Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

4
koffiehuis bij een winkelier en deden daar meteen de inkopen voor de komende week.

Het café werd daarom ook aangeduid met de naam afspanning. Op verschillende plaatsen waren die afspanningen en tot ver na de Tweede Wereldoorlog waren er een aantal, met name oudere boeren, die op die manier naar de kerk gingen.

Na de mis en het borrelen spande Marijn de paarden weer in en de boeren togen huiswaarts. De agrariërs betaalden aan de kastelein voor deze service een kwartje.

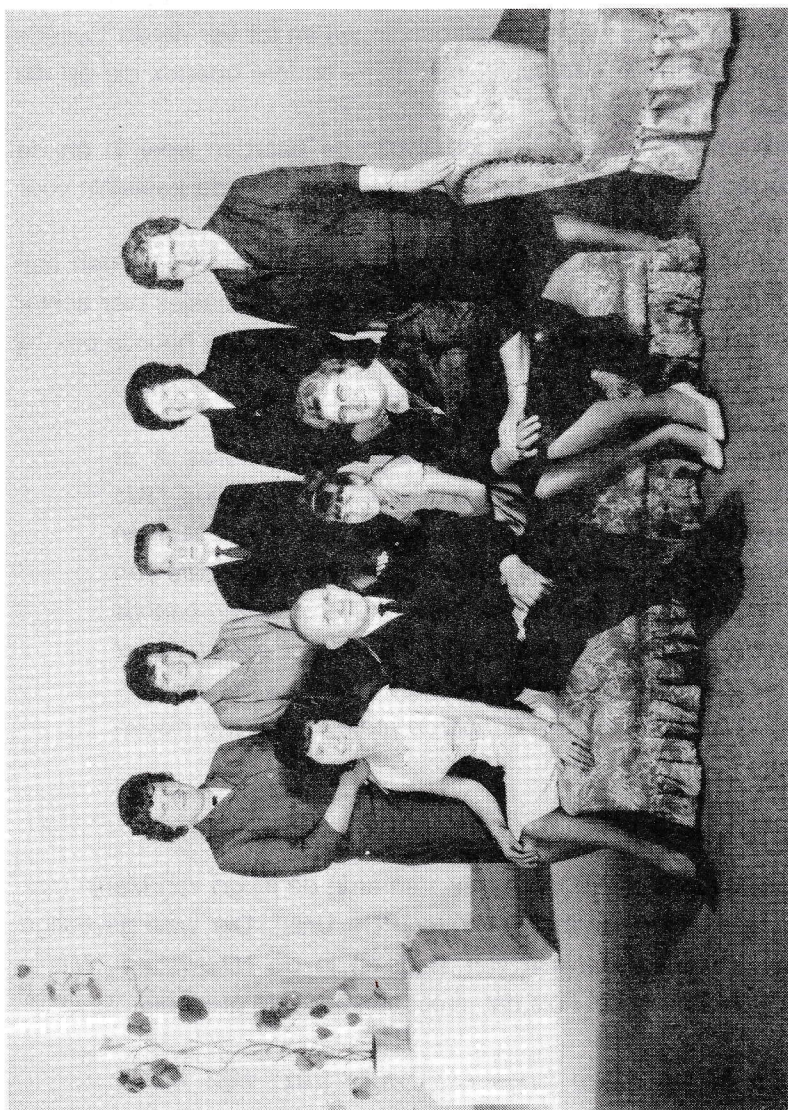
Kort na de middag vertrok Marijn ook naar huis, met een gulden aan 'salaris', maar tevens met wat sigaren en de nodige glaasjes bier achter zijn kiezen en niet te vergeten een middagmaal, want dat hoorde ook bij zijn loon.

"Elke zondag, maar ook op heiligendagen, was ik in café Trouw. Dat heb ik denk ik vanaf 1927 tot rond 1935 gedaan. In 1935 kwamen de eerste auto's in Wouw en toen liep het snel terug. Toen Kees Trouw zijn café van de hand deed, ben ik ook gestopt. Het was een baantje dat nou niet meer bestaat en ik vond het eigenlijk best leuk werk. Je hoefde niet hard te sjouwen, het verdiende best goed en je hoorde meteen ook alle nieuwtjes."

Uitgaan

Veel mogelijkheden om uit te gaan waren er in de jeugd van Marijn niet. Wel was hij lid van handboogschutterij "De Unie". Die was gevestigd achter het café van Marijntje van Tiggelen in de Nieuwstraat. Marijn Heijmans woont nu in het huis dat direct aan dat café grensde.

"De banen liepen langs naast mijn tuin," wijst Marijn aan, "elke zondag werd er geschoten en natuurlijk ook een borreltje gedronken. En in de zomer was het ook

Een foto van het gezin van Marijn Heijmans en Kee de Bakker. De foto werd gemaakt op 3 oktober 1964. Op de voorste rij v.l.n.r.: Riet, Marijn Heijmans, Marianne, Kee de Bakker. Op de achterste rij v.l.n.r.: Jeanne, Ad, André, Jo en Rina. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw).

regelmatig prijschiëten bij andere verenigingen en daar gingen we dan te voet of per fiets naar toe. We hebben er altijd best veel lol gehad.

Met Wouwse kermis was er in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog nooit erg veel te doen. In de cafés mocht de muziek pas 's middags na het lof beginnen en om negen uur moest het café dicht. Daar hadden de pastoors de hand in en de gemeente vond dat wel best. Van dansen was eigenlijk helemaal geen sprake."

Huwelijk

In 1933 besloten Marijn Heijmans en Kee de Bakker te trouwen. Dat werd geen trouwfeest zoals dat nu gehouden wordt. Het was al heel wat dat Marijn die dag niet hoefde te werken. Zijn vader, die mee moest om zijn handtekening onder de trouwakte te zetten, moest zich om twee uur weer op zijn werk melden.

"We zijn op donderdag voor de wet getrouwd. Dat was op die dag gratis en het mocht allemaal niet veel kosten. Op vrijdag trouwden we voor de kerk. Feest was er al helemaal niet bij. 's Zondags na ons huwelijk was er een bakske koffie met een koek.

Mijn vrouw kwam uit de Biezen uit een gezin van vier kinderen. We hadden het geluk dat we daar, op Biezenstraat 10, een huisje konden kopen. Dat kostte toen 825 harde guldens. Later heb ik dat pandje toch een stuk duurder van de hand kunnen doen."

In die crisistijd had het jonge echtpaar het niet altijd even gemakkelijk, vooral niet toen de kinderen geboren werden. In die tijd werkte Marijn bij Janus Mouwen. Hij noemt het een goede baas, maar je moest wel hard werken. Bij een boer verdiende je in die tijd f 12,- per week; in de steun was dat f 7,-. Gelukkig wist Marijn altijd wel aan werk te komen.

Receptie tijdens het 40-jarig bestaan van de Wouwse ouderenbond. Gemeentesecretaris Piet Maas en wethouder Peet van Tiggelen (links van de tafel) komen het jubilerend bestuur gelukwensen. Van rechts naar links achter de tafel: Voorzitter Marijn Heijmans, Janus Janssen, Jac. Cleiren, Staf van Gent, Kees Matthijssen, mevr. Van Merode, Jac. Aarts en de heer Wouters van het hoofdbestuur. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

Daar in de Biezen werden hun acht kinderen geboren. Toch was het niet allemaal even plezierig. Verdriet was er meteen al na de geboorte van hun oudste dochter, want vier dagen na de geboorte, overleed het kindje al. Het was een zevenmaandskind en die hadden in die tijd weinig overlevingskansen.

De kinderen Heijmans moesten eigenlijk in Wouw naar school, maar de school in Kruisland was een stuk dichterbij.

"Pastoor Wolters is daar meer dan eens voor gekomen, maar ik hield voet bij stuk. Later hoorde ik dat ze in Kruisland erg blij waren met mijn kinderen, want daardoor kon er een extra meester benoemd worden aan de school."

Een jaar of tien na zijn huwelijk kon Marijn het pand van zijn schoonouders op Biezenstraat 18 overnemen. Daar bouwde hij na de oorlog een varkensstal, maar die zou hem niet erg veel geluk brengen.

Oorlog

Van het begin van de Tweede Wereldoorlog merkten de bewoners van de Biezen niet erg veel. De Duitsers hadden niet niets te zoeken in deze uithoek van het platteland.

"Wel kregen we na het uitbreken van de oorlog heel veel vluchtelingen uit Roosendaal. Daar was de binnenstad gebombardeerd en enkele dagen lang hebben we wel een man of tien, twaalf over de vloer gehad. In de oorlog zelf hebben we weinig Duitsers gezien. Daardoor konden we best eens wat stiekem doen. We hebben regelmatig geslacht zonder dat we dat doorgaven. Op die manier bleven we toch vleesbonnen houden. Als je in die tijd slachtte, werd het varken gewogen

*en dan werd er uitgerekend hoeveel tijd je geen vlees-
bonnen kreeg."*

De oorlog bracht ook verdriet bij de familie Heijmans. Zijn broer Sjaak was tewerk gesteld in Duitsland. Omdat zijn vader ziek was, mocht hij naar huis. Bij de bevrijding zat hij in de schuilkelder bij het ouderlijk huis in de Martel. Toen er midden in de gevechten even stilte was en er niet werd geschoten gingen vader, moeder en Sjaak maar buiten. Vader ging de varkens voeren en moeder de geit melken. Sjaak wilde even naar het toilet. Toen begon het schieten weer en vader en moeder repten zich naar de schuilkelder. Er kwam een voltreffer en het is goed dat vader en moeder weg waren, want die zouden allebei gedood zijn. Sjaak werd gewond en later naar het ziekenhuis in Roosendaal gebracht.

*"Het ging toen eigenlijk best goed met hem. De gene-
zing verliep voorspoedig. Toen kreeg hij 'klem' (tetanus
RH) en op 5 november is hij gestorven."*

In de Biezen merkten ze weinig van de acties. 's Avonds zaten er nog volop Duitsers en toen Marijn de volgende ochtend wakker werd, hadden de Engelsen hun plaats ingenomen. In de nacht waren de Duitsers tot achter de Vliet teruggetrokken.

Schuilkelder

In de wei tegenover zijn huis, op grond van zijn schoonouders, had Marijn een schuilkelder gebouwd. Dat was een gat in de grond waar eiken balken over gelegd waren. Daar bovenop kwam stro en dan een halve meter en op sommige plaatsen een meter grond. De ingang was gemaakt door een hellende gang te maken. In die gang was een hoek van 90 graden gemaakt om er voor te zorgen dat er geen granaatscherven in konden vliegen. In de krant had Marijn gelezen hoe je precies een schuilkelder aan moest leggen.

"We hadden toen vijf kinderen. De jongste was een baby van vier maanden. Ik weet nog dat we kort tevoren twee Duitsers in de schuilkelder op bezoek hadden. Een van de twee vroeg of hij de baby even mocht zien. Daarna begon hij te huilen. Hij liet me een trouwfoto zien en een foto van een baby. 'Misschien wel dood, misschien wel dood', bleef hij maar roepen. Ja die oorlog was ook voor die mensen vaak een ellende."

Marijn weet ook nog dat in de oorlog zijn vrouw haar been open had gestoten. De wond wilde maar niet genezen want de doktoren hadden gewoon geen geneesmiddelen meer. Van een Duitse arts kreeg zijn vrouw wat zalf en toen was het been binnen de kortste keren beter.

Indiana

In 1947 kreeg Marijn vast werk op de rubberfabriek "Indiana" in Roosendaal. Die fabriek stond toen nog op de plaats waar nu het EKP in Roosendaal staat, tussen de spoorlijn en de Kaai. Hij moest daar rubber vulcaniseren. Dat gebeurde onder druk met stoom. Marijn vond het geen slecht werk, maar je moest wel vlug zijn en het was er altijd ontzettend warm. Na een paar jaar verhuisde de fabriek naar de Bredaseweg en Marijn ging natuurlijk mee. Hij fietste 26 jaar en 3 maanden op en neer van de Biezen naar zijn werk. Na 25 jaar was er een feestje en kreeg hij de zilveren Indiana-speld.

Omdat hij in ploegen werkte, bleef er best veel tijd over. Daarom besloot hij varkens te gaan mesten. Er werd een, voor die tijd moderne varkensschuur, gebouwd en er kwamen een paar honderd varkens. Tot het in het begin van de jaren zestig goed verkeerd ging. Hij kreeg varkenspest in de stallen en alle dieren moesten afgemaakt worden. Daar stond slechts een kleine financiële vergoeding tegenover.

"We moesten de stal goed schoonmaken. Toen kwam er controle en toen bleek dat alles goed was, mochten

we drie maanden geen varkens meer houden. Daarna ben ik toch weer opnieuw begonnen. Toen is het gelukkig goed gegaan. Ik moet zeggen dat mijn vrouw erg veel geholpen heeft. Zij zorgde er voor dat de varkens gevoerd werden. Het mesten deed ik altijd zelf, want dat was niet persé aan uur en tijd gebonden."

Naast het voeren van de varkens had de vrouw van Marijn veel werk in de huishouding. Wassen gebeurde met de hand en later met een machine die met de hand bediend moest worden. Dat was een machine die je zelf moest draaien. Nog later, toen ook de Biezen op het elektriciteitsnet aangesloten was, kwam er een elektrische wasmachine.

Boodschappen

Brood bakken deden ze daar in de Biezen ook niet zelf. De bakker kwam aan de deur, maar ook wel andere mensen. Zo kwam er regelmatig een scharensliiep. Die had een wagentje dat hij bediende door een soort kruiwagenwiel met zijn voet te bewegen en zo ging de wetsteen draaien. Alles werd voor een paar centen geslepen van het broodmes tot de bijl om kachelhout te hakken en van de pik tot de zeis toe.

Maar ook handelaren kwamen langs de deur. Ze brachten kruidenierswaren mee, maar als er bijvoorbeeld teveel eieren waren, kon je die ook aan hen verkopen. Het waren eigenlijk de SRV-wagens van die tijd!

"Voor aardappelen en groenten waren we aangewezen op de eigen tuin en voor vlees hoefden we ook niet ver te zijn. Elke jaar werden er twee of drie varkens geslacht. Toen de diepvries kwam, was dat helemaal een uitkomst.

In het begin van de jaren vijftig kwam de waterleiding en stroom en telefoon kwamen als bovengrondse leidingen. Met die telefoon was nog wel iets bijzonders aan

de hand, want een aantal boeren uit de Biezen had telefoon aangevraagd. Slechts één boer kreeg een aansluiting en de anderen moesten ook van die aansluiting gebruik maken. We waren dus wel op de burens aangewezen."

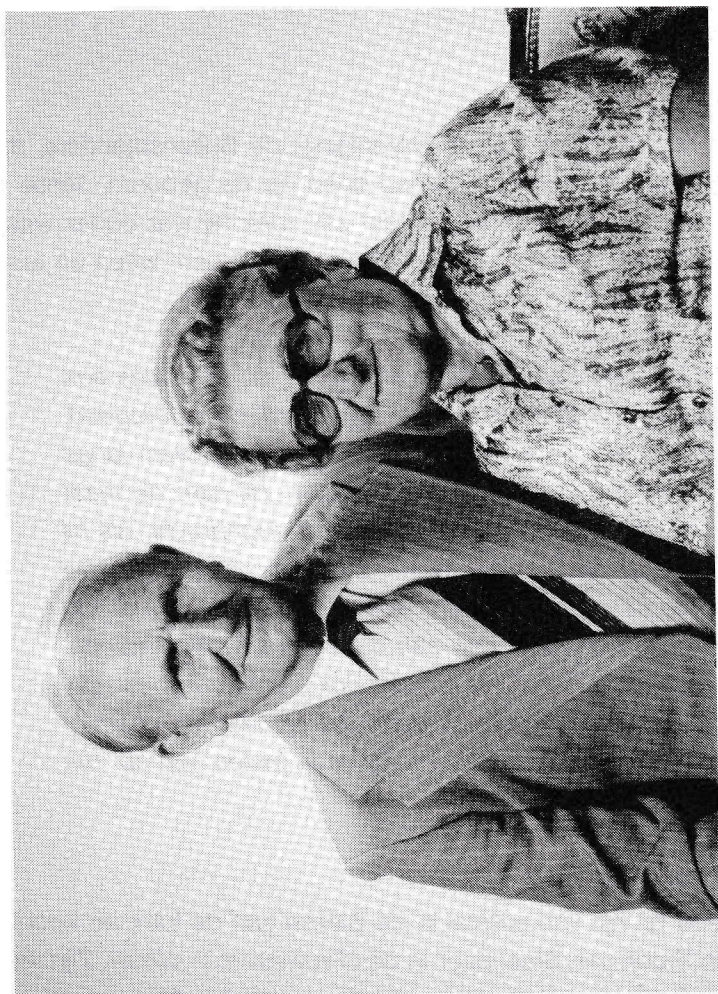
Buren

De Biezen heeft nu nog een wijkvereniging, de Buitenstaanders, maar ook vroeger kon je altijd een beroep doen op de geburen. Jantje van Steenpaal woonde in de straat en die zat, toen hij wat ouder was, 's avonds regelmatig buiten. De buurt kwam dan bij hem zitten en luisterde naar de verhalen van vroeger die hij vertelde.

"De mensen waren toen gauwer tevreden en er was ook meer vertrouwen. Zo was er een leurder met ellegoed. Dat was een Jood en hij heette Cohen. Hij kwam langs de deur en dan kon je iets bestellen. Hij nam de maat en na een week werd het pasklaar thuisgebracht. Als hij na drie maanden weer kwam, moest je pas betalen. De laatste keer dat hij kwam was in de oorlog. Hij drong toen bij mijn vrouw nog aan dat ze meer moest kopen. Dat deed ze niet. Hij is echter nooit meer terug geweest, ook niet om zijn geld. Ik denk dat hij naar het concentratiekamp gestuurd is, maar daar wisten wij op dat moment helemaal niets van."

Naar de Nieuwstraat

In 1972 deed hij zijn varkensstal in de Biezen aan de kant en kocht de woning van 'Buurt van Steenpaal' in de Nieuwstraat in Wouw. Zijn vrouw was daar ook blij mee, want die vond de varkenshandel te vermoeiend worden. Marijn stond toen net voor zijn pensioen, maar moest er niet aan denken om helemaal niets meer te doen.

Een foto van Marijn Heijmans en zijn vrouw half de jaren tachtig. (Foto collectie M. Heijmans - Wouw)

41

Hoewel hij de vrijheid en de rust van het buitenleven gewend was, had hij geen moment 'vaart' in de drukke Nieuwstraat. Hij woonde er nog maar amper toen het bestuur van de bejaardenbond kwam vragen of hij geen bode wilde worden.

"De oude koperslager Schuurbijs was toen bode, maar die wilde er mee stoppen. Ik heb dat toen maar gedaan en moest bij sommige leden elke maand, bij andere om het half jaar en bij weer andere een keer per jaar langs om de contributie op te halen. Maar ik moest ook nog elke maand een krantje bij alle leden bezorgen. Mijn fiets heeft in die tijd wel goed dienst gedaan."

In die tijd woonde recht tegenover Marijn in de Nieuwstraat nog Willem Mathijssen. Die was al zo'n 60 jaar propagandist van Herwonnen Levenskracht. Hij wilde daar graag mee stoppen, maar kon geen opvolger vinden. Ook dat baantje nam Marijn er bij en korte tijd later werd hij ook nog secretaris-penningmeester van de plaatselijke afdeling. Kees Matthijssen van de Roosendaalsebaan was toen voorzitter. Na acht jaar werd de plaatselijk afdeling opgeheven.

"In 1978 werd ik gekozen in het bestuur van de bejaardenbond. Twee jaar later stopte Piet de Regt als voorzitter. Afgesproken werd toen dat ik voorzitter zou worden, maar dat Kees Matthijssen dat baantje na een jaar of twee van mij over zou nemen."

Toen overleed kringadviseur Kees Schijvenaars en Kees Matthijssen werd voor dat baantje gevraagd. Dat kon echter niet gecombineerd worden met het voorzitterschap en zo bleef ik tot in 1993 voorzitter van de afdeling Wouw. Toen wilde Piet Meeusen de voorzittershamer wel overnemen. Ik heb van de Katholieke Bond van Ouderen in de loop van de jaren de zilveren en gouden speld gekregen en bij mijn afscheid als voorzitter ook

*Op woensdag 28 september a.s. zijn onze ouders en
grootouders*

M. Heijmans

en

C. Heijmans - de Bakker

50 jaar getrouwd

Wij hopen dit te vieren op vrijdag 30 september

*De H. Mis uit dankbaarheid zal worden opge-
dragen om 14.00 uur in de St. Lambertuskerk
te Wouw*

*Wij nodigen U uit onze ouders te komen feliciteren
van 19.00 tot 20.00 uur in zaal „Donkenhof”,
Roosendaalsestraat 61 te Wouw*

*Alen dankbare kinderen
en kleinkinderen*

*September 1983
Nieuwstraat 6
4724 BE Wouw*

Uitnodiging voor het gouden huwelijksfeest van Marijn Heijmans en zijn vrouw Kee de Bakker
op 30 september 1983. (Collectie M. Heijmans - Wouw)

nog een oorkonde. En tegelijkertijd werd ik benoemd tot erelid van de Katholieke Bond van Ouderen."

Gouden bruiloft

In de Nieuwstraat beleefde Marijn samen met zijn vrouw nog een mooi feest, want op 28 september 1983 was hij vijftig jaar getrouwd. Dat werd een groot feest, compleet met erebogen voor de voordeur, een rit in een gerij en een groot feest in café Donkenhof.

Dat was de derde keer dat Marijn een gouden bruiloft mee maakte. In 1933 waren zijn opa en oma van moederskant (De Mooij) 50 jaar getrouwd. Toen was feest in café De Visser in de Roosendaalsestraat. In 1959 was het opnieuw gouden bruiloft, nu van zijn vader en moeder die in de Kunstkring in de Kloosterstraat een feest hielden en de derde keer, in 1983, stond hij zelf in het middelpunt van de belangstelling.

Minder prettig was het jaar 1989 toen zijn vrouw overleed.

Als Marijn terugkijkt op zijn activiteiten in de afgelopen 85 jaar, is hij tevreden. Hij is nog steeds actief en hij heeft daar geen spijt van.

"Ik kom graag onder de mensen en wil dat ook blijven doen", besluit hij.

Wouw, 10 december 1994

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.